

Ex/SANS/PG/3.5F/2025

MASTER OF ARTS EXAMINATION, 2025

(2nd Year, 1st Semester)

SANSKRIT (Evening)

COURSE : XV/F

[Padārthas: Vaiśeṣika point of view]

Time : Two Hours

Full Marks : 30

The figures in the margin indicate full marks.

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयाः-

1. अधोनिर्दिष्टेषु द्वौ प्रश्नौ समाधेयौ - 8×2=16

(क) अन्धकारस्य दशमद्रव्यत्वविषये पूर्वपक्षस्य काः युक्तयः? तत्र पूर्वपक्षखण्डनमुखेन सिद्धान्तिमतं समुपस्थापनीयम्। तत्र द्रव्याणि ..... नवैवेति' इत्यत्र एव-कारस्य किमस्ति तात्पर्यम्।

(ख) विशेषपदार्थः प्रशस्तपादाचार्यरीत्या निरूप्यताम्।

(ग) आत्मप्रसाधको हेतवः वैशेषिकरीत्या समासत उपस्थाप्यन्ताम्।
अत्मनो कति गुणा वैशेषिकैः स्वीकृताः? तेषां नामानि लिख्यन्ताम्।

SANS-1382

[Turn Over]

(2)

2. निम्नलिखितेषु द्वितयमाश्रित्य टीका रचनीया - 5×2=10

(क) पृथिवी

(ख) तेजः

(ग) जातिबाधकेषु संकरः अनवस्था च

3. अधःप्रदत्तेषु चत्वारः प्रश्नाः पूर्णवाक्येन समाधेयाः- 1×4=4

(क) वैशेषिकदर्शने कति अध्यायाः कति आह्निकानि च वर्तन्ते?

(ख) संस्कारस्य भेदाः लेखनीयाः।

(ग) सांसिद्धिक-द्रवत्वं कुत्र वर्तते?

(घ) 'अयुतसिद्धानामाधार्याधारभूतानां यः सम्बन्ध इहप्रत्ययहेतुः स समवायः' अत्र समवायलक्षणे 'सम्बन्धः' इति पदस्य किं प्रयोजनम्?

(ङ) के तावद् अतीन्द्रियाः गुणाः?

(च) गमनलक्षणं दीयताम्।

★ ★ ★

SANS-1382

XX24(113)—50